

V1998-48 21.07.98

Konkurranseloven § 3-9 - Dispensasjon fra § 3-4, jf § 3-1 - Norges forsikringsforbund - Samarbeid om premiegrunnlag og samarbeid om regulering av premiegrunnlaget ved fullverdiforsikringer

Sammendrag:

Norges Forsikringsforbund gis dispensasjon fra forbudet mot prissamarbeid i konkurranseloven til å utforme og utvikle felles takstmetoder som forbundet anbefaler medlemmene å bruke ved fastsettelse av fullverdigrunnlaget for bygninger. Videre gis det dispensasjon for å anbefale medlemmene å bruke felles omregningstall hvert år ved indeksregulering av premiegrunnlaget for bygninger som er fullverdiforsikret. Dispensasjonen gis på vilkår av at omregningstallet skal beregnes ved hjelp av Statistisk Sentralbyrås prisindeks for ny enebolig ved indeksreguleringen og at opplysninger om fullverdigrunnlaget gis ved hvert nytt hovedforfall hvis mulig.

Konkurransetilsynet viser til brev av 2. juni 1998 fra Norges Forsikringsforbund vedrørende dispensasjon fra konkurranseloven § 3-4, jf § 3-1 for samarbeid om premiegrunnlag for fullverdiforsikring av bygninger og samarbeid om regulering av premiegrunnlaget ved fullverdiforsikring.

1. Forholdet til konkurranseloven

Prisdirektoratet ga i brev av 14. juli 1993 dispensasjon fra konkurransereguleringsforskriftene av 1. juli 1960 til Norges Forsikringsforbund for samarbeid om premiegrunnlaget for fullverdiforsikring og regulering av grunnlaget til 1. juli 1998.

Konkurranseloven avløste prisloven fra 1. januar 1994. Enkeltvedtak med hjemmel i prisloven opprettholdes i den perioden som er forutsatt i vedtakene, slik at ovennevnte dispensasjon gjelder til 1. juli 1998.

Norges Forsikringsforbund, Takst- og indeksnevnden, har utarbeidet en skjematometode for å fastlegge premiegrunnlaget (forsikringsverdien) for bygninger. Metoden er basert på en inndeling av landet i prissoner og med felles tabellpriser pr kvadratmeter som inngår i premiegrunnlaget.

Norges Forsikringsforbund har i samarbeide med Statistisk Sentralbyrå utviklet en byggekostnadsindeks *Prisindeks for ny enebolig (1989=100)* til bruk ved den årlige regulering av premiegrunnlaget.

Etter Konkurransetilsynets oppfatning er samarbeidet innen forbundet om utforming og utvikling av felles takstmetoder med felles prissoner og tabellpriser pr kvadratmeter til bruk ved fastsettelsen av premiegrunnlaget for bygninger, retningslinjer for hvordan det enkelte forsikringsselskap skal beregne sine forsikringspremier. Tilsynet antar at dette rammes av forbudet i konkurranseloven § 3-4 mot at sammenslutninger fastsetter priser som er forbudt etter § 3-1.

Konkurransetilsynet anser dessuten at samarbeidet innen forbundet om bruk av et felles omregningstall hvert år for å sikre en ajourføring av det opprinnelige premiegrunnlaget i takt med prisutviklingen av bygninger, er retningslinjer for hvordan det enkelte forsikringsselskap skal beregne sine forsikringspremier. Tilsynet antar at dette rammes av forbudet i konkurranseloven § 3-4 mot at sammenslutninger fastsetter priser som er forbudt etter § 3-1.

2. Styringsgruppe for Takst og Indeks

Norges Forsikringsforbund har opprettet en *Styringsgruppe for Takst og Indeks* med oppnevnte representanter fra medlemselskapene i Norges Forsikringsforbund. Styringsgruppen erstatter Takst- og indeksnevnden. Forbundet fungerer som tidligere som sekretariat for styringsgruppen. Forbundet organiserer forsikringsselskaper som er etablert i Norge. Etter det tilsynet kjenner til er samtlige norske skadeforsikringsselskaper medlemmer av forbundet og flere av de utenlandske som er etablert i Norge.

3. Dispensasjon fra konkurranselovens forbud

Konkurransetilsynet kan ifølge konkurranseloven § 3-9 ved enkeltvedtak eller forskrift dispensere fra forbudene i §§ 3-1 til 3-4 dersom visse vilkår er oppfylt. Dispensasjon kan gis dersom ett eller flere av disse vilkårene kan oppfylles:

- a) konkurransereguleringen innebærer at konkurransen i vedkommende marked forsterkes*
- b) det må forventes effektivitetsgevinster som mer enn oppveier tapet ved konkurransebegrensningen,*
- c) konkurransereguleringen har liten konkurransemessig betydning, eller*
- d) det foreligger særlige hensyn*

4. Søknad om dispensasjon fra Norges Forsikringsforbund

Forbundet viser til den gitte dispensasjon som utløper 1. juli i år og tidligere søknader. Forbundet har i sin søknad 20. mai 1988 gitt uttrykk for at:

"Ved en bestemt skade er det det reelle tapet forsikringstakeren har lidd og som han har tegnet forsikring for han skal ha dekket og tapet skal være det samme uansett om forsikringen er tegnet i det ene eller det annet selskap. Det er på denne bakgrunn selskapene har et teknisk samarbeid om et objektivt sett riktig premiegrunnlag for en del forsikringsobjekter.

Dette gir en ensartethet av grunnlaget for beregningen av premien som gjør det oversiktlig for forsikringskundene når de ønsker å sammenlikne de enkelte selskapers pris/premie.

Når vi anser det som viktig at selve premiegrunnlaget er likt, så følger det at en indeksjustering eller ajour-føring hvert år - etter byggekostnadsindeksen - er nødvendig for å sikre at ikke ensartetheten av selve premiegrunnlaget forrykkes.

Et felles takseringssystem er omkostnings- og ressursbesparende. Det ville sprengte enhver kapasitet om man skulle avholde individuelle takster som igjen skulle individuelt ajourføres hvert år."

5. Konkurransetilsynets vurderinger

Konkurransetilsynet er enig i at det foreligger et behov for å fastsette riktige premiegrunnlag for de bygg som forsikres. Utarbeidelse av metoder for å fastsette premiegrunnlaget for de bygg som skal forsikres, må derfor være en oppgave som samtlige selskaper kan ha nytte av. Forsikringstakerne har en sammenfallende interesse i at de forsikrede bygninger får en riktig verdifastsettelse og ikke bli taksert vilkårlig. Konkurransetilsynet finner det rasjonelt at selskapene samarbeider for å komme fram til ensartede løsninger på verdifastsettelsen av bygninger. Dette finner tilsynet ubetenkelig så lenge som selskapene konkurrerer om de premiesatser som skal brukes, og tilsynet vil gi dispensasjon til samarbeid om å utforme og utvikle felles takstmetoder.

Konkurransetilsynet forutsetter at de enkelte skadeforsikringselskaper både på eget initiativ og ved klager fra forsikringstakerne, tar opp premiegrunnlaget for bygninger til revurdering når det er gått noen år siden premiegrunnlaget ble fastlagt eller når det av andre årsaker er grunn til å tro at premiegrunnlaget er uriktig.

Etter Konkurransetilsynets mening er det viktig at forsikringstagerne får opplysning om premiegrunnlaget ved det årlige hovedforfall. Tilsynet er av den oppfatning at dette bidrar til at forsikringstakerne lettere kan vurdere premiene og få oversikt over dette markedet. Konkurransetilsynet forutsetter derfor at alle skadeforsikringselskaper som omfattes av dispensasjonen, ved det årlige hovedforfall gir forsikringstakerne opplysning om fullverdigrunnlaget dersom selskapet har data om dette.

Den årlige justering av premiegrunnlaget ved hjelp av indekstall fra en byggekostnadsindeks blir brukt for å unngå kostnadskrevende nye individuelle verdifastsettelser hvert år. Med et stigende prisnivå vil en eller annen form for justering av verdien av forsikrede bygg være nødvendig, dersom forsikringselskapene skal kunne tilby fullverdifikring av bygninger, dvs at den forsikrede kan bli i stand til å gjenoppbygge en tilsvarende bygning ved totalskade eller få en fullverdig reparasjon ved partiell skade ved hjelp av den erstatning som utbetales.

Norges Forsikringsforbund har i samarbeid med Statistisk Sentralbyrå utviklet en prisindeks for ny enebolig, og denne indeksen benyttes av samtlige selskaper for omregning av fullverdigrunnlaget for alle typer bygninger. Bruken av et slikt omregningstall er utvilsomt både rasjonelt og kostnadsbesparende. Tilsynet vil derfor gi dispensasjon for bruk av generelle årlige reguleringer av verdigrunnlaget.

6. Konkurransetilsynets vedtak

Under henvisning til ovennevnte og med hjemmel i konkurranseloven 3-9 bokstav b, har Konkurransetilsynet fattet følgende vedtak:

Norges Forsikringsforbund gis dispensasjon fra konkurranseloven § 3-4, jf § 3-1, til:

· å utforme og utvikle felles takstmetoder for skadeforsikringselskaper som forbundet anbefaler medlemmene å bruke ved fastsettelse av fullverdigrunnlaget for bygninger og

- **å anbefale medlemmene å bruke felles omregningstall hvert år ved indeksregulering av premiegrunnlaget for bygninger som er fullverdiforsikret,**

Dispensasjonen gis på følgende vilkår:

- **Omregningstallet skal beregnes ved hjelp av Statistisk Sentralbyrås prisindeks for ny enebolig (1989=100) ved indeksreguleringen.**
- **Medlemsselskaper som bruker fullverdiregulering ved hjelp av årlige omregningstall, skal gi opplysning om fullverdigrunnlaget, når data om dette foreligger, ved hvert nytt hovedforfall for en forsikringsavtale.**

Vedtaket trer i kraft 1. juli 1998 og gjelder til 1. juli 2003.

Konkurransetilsynet understreker at dispensasjonen ikke omfatter adgang til å samarbeide om premiesatser. Konkurransetilsynet forutsetter at Norges Forsikringsforbund underretter sine medlemmer om vedtaket, og at forbundet underretter tilsynet om hvordan dette er gjort.

7. Klageadgang

Konkurransetilsynets vedtak kan innen tre uker påklages. En eventuell klage stiles til Arbeids- og administrasjonsdepartementet, men sendes til Konkurransetilsynet. Det vises til vedlagte skjema om klageadgang.

[til toppen](#)